

Huolehtikaamme yhdessä

Kansalliskirjaston

kokoelmien käytettävyydestä

ja säilymisestä:

- Käsittele aineistoa varoen ja puhtain käsin.
- Aineistoon ei saa tehdä merkintöjä kynillä tai tarralapuilla.
- Aineistoon ei saa nojata eikä sen päälle saa laskea työvälineitä.
- Tarvitessasi jäljenteitä saat ohjeet henkilökunnalta.
- Kirjaston henkilökunta auttaa aina pyydettyä.

Vain aineistojen turvallinen käsittely takaa niiden säilymisen

Kansalliskirjaston kokoelmien säilymiseen tarvitaan henkilökunnan ja asiakkaiden yhteistyötä.

Kirjastossa tehdään vaurioita ehkäisevää suojausta ja korjauskonservointia. Huonokuntoisen alkuperäisaineiston sijaan kirjasto tarjoaa asiakkaiden käyttöön korvaavia tallenteita, kuten mikrofilmejä ja digitaalisia kopioita.

Myös lukusalien käyttö säännöt ja aineistojen käsittelyn ohjeistus ovat osa aineistojen suojausta.

Huolellinen ja oikeanlainen käsittely lukusaleissa pidentää hauraan ja huonokuntoisenkin dokumentin ikää, kun taas huolimaton kohtelu voi aiheuttaa vaurioita ja suuria korjauskustannuksia.

Lukusalien käyttö sääntöjen ja aineiston käsittelyohjeiden noudattamisella on siten sekä kulttuurista että taloudellista merkitystä.

Ole mukana suojaamassa aineistoja

Kirjan selän irtoaminen

- Vaurio syntyy, jos kirja esim. putoaa maahan tai sitä avataan väkisin enemmän kuin sidos antaa myöten.
- Kirjan selän repeäminen voi johtaa vähitellen myös kansien irtoamiseen ja koko sidoksen hajoamiseen.

Aukileikkaamattomat sivut

- Sivujen reunoja ei ole leikattu auki kirjansidonnan yhteydessä.
- Sivut avataan kirjaston konservointiyksikössä – niitä ei saa avata itse.

Ota aina yhteys virkailijaan, kun huomaat tutkittavassa aineistossa vaurioita.

Kirjan sidoksen hajoaminen ja irtonaiset sivut

- Varomattomassa käsittelyssä kirjan sidos murtuu ja sivut voivat irrota.

Taitokset ja tarrat

- Sivujen merkitseminen kulmia taittelemalla tai itseliimautuvien tarralapuin vahingoittaa pysyvästi paperia. Tekstikohtien merkitsemisessä voi käyttää ohuita, valkeita paperiliuskoja.

Kirjan selän yläreunan repeytymä

- Jos kirjan selkään tartutaan yläreunasta hyllystä otettaessa, se saattaa murtua ja lopulta irrota.

Paperin repeytymä

- Hapan kellastunut paperi on erittäin haurasta. Varomaton sivun kääntäminen voi aiheuttaa repeytymiä.

KANSALLISKIRJASTO

Postiosoite
PL 15 (Unioninkatu 36)
00014 HELSINGIN YLIOPISTO

Käyntiosoite
Unioninkatu 36

LISÄTIETOJA KOKOELMISTA
JA SÄILYTYKSESTÄ

Yleisneuvonta
kk-palvelu@helsinki.fi
puhelin (09) 191 23196
www.kansalliskirjasto.fi

Digitointi- ja konservointikeskus
kk-dimiko-asiakaspalvelu@helsinki.fi
puhelin (09) 1911
www.kansalliskirjasto.fi/
kirjastoala/dimiko.html

Kirjastoaineiston käsittelyohjeita asiakkaille

Paperi – vanha ja luotettava tallennusala, mutta hauras ja vaurioille altis materiaali

1640
KANSALLIS
KIRJASTO

Huolehdi kulttuuriperinnöstäsi!

Kansalliskirjaston kokoelmat ovat keskeinen osa kulttuuriperintöämme.

Kokoelmat sisältävät korvaamatonta koti- ja ulkomaista aineistoa – mm. kirjoja, lehtiä, pienpainatteita, karttoja, kuvia ja käsikirjoituksia sekä muita arkistodokumentteja.

Kirjastomme tehtävä on saattaa nämä aineistot asiakkaiden käytettäväksi ja samalla kantaa vastuu niiden pitkäaikaisesta säilymisestä myös tuleville sukupolville.

Mitä vanhemmaksi aineistot tulevat ja mitä enemmän niitä käytetään, sitä hauraammiksi ne muuttuvat ja altistuvat vaurioille. Jos ne tuhoutuvat esineinä, myös niiden sisältö ja lähdearvo menetetään.

Jokainen paperipohjainen teksti, kuva tai piirros voi sisältää ainutlaatuista tietoa ja on siksi säilyttämisen arvoinen.

Kirjan ottaminen hyllystä

- Ota kirja hyllystä kallistamalla sitä toisen käden sormilla takaapäin ja vedä se ulos hyllystä tarttumalla kansista kiinni toisella kädellä.

- Vaihtoehtoisesti voit työntää kirjan vieressä olevia niteitä taaksepäin, jolloin voit nostaa kirjan hyllystä kansista kiinni pitäen.

- Kirjan rakenne ei kestä, jos kirja otetaan nykyisemällä sitä selän yläreunasta.

Kuljetus

- Kuljeta pienet määrät kirjoja kantokorissa, suuret määrät vaunussa.

- Aseta aineistot vaunuihin siten, että ne pysyvät paikoillaan, joko pystyssä tai vaakatasossa.
- Käytä tarvittaessa apuna kirjatukia. Aseta suurikokoiset teokset aina vaakatasoon.

Kirjan lukeminen

- Avaa kirja varovasti, älä taivuta sitä väkisin auki. Varsinkin liimasidokset murtuvat helposti varomattomassa käsittelyssä.

- Käytä huonosti aukeavien kirjojen lukemiseen nauhapainoja, lukutelineitä tai muita apuvälineitä.

- Suurikokoista aineistoa lukiessasi, käytä tukia kirjan kansien alla. Tarvittaessa pyydä apua henkilökunnalta.

Työpöytä

- Pidä työpöytäsi aina järjestyksessä.
- Tutkittavan aineiston päälle ei saa laskea tavaroita.
- Aineistoja ei saa päästää siirtymään pöydän reunojen yli.

Koteloidut aineistot

- Käy aineistoa läpi varovasti lehteillen pitäen asiakirjat alkuperäisessä järjestyksessä. Pinosta ei saa poistaa mitään.

Suurikokoiset aineistot ja taitetut liitteet

- Tutkittavan aineiston päällä ei saa tehdä muistiinpanoja.
- Suurikokoiset painatteet ovat erityisen alttiita repeytymään ja taittumaan.
- Avaa taitetut kartta- ja kuvaliitteet varoen ja laskosta ne takaisin alkuperäisten taitteiden mukaan.

